

Broj: UPI 13-037/23-200/2

18.07.2023. godine

Na osnovu čl. 13 i 30 stav 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl. list CG“, br. 44/12 i 30/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po zahtjevu Nove Pobjede, evidentiran pod brojem UPI 13-037/23-200/1 od 05.07.2023. godine, Ministarstvo kulture i medija, donosi

RJEŠENJE

1. **USVAJA SE** zahtjev Nove Pobjede, koji je evidentiran pod brojem: UPI 13-037/23-200/1 od 05.07.2023. godine, za pristup informaciji: kopije žalbi na rješenje o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog; kopiju rješenja o poništavanju (ukidanju) rješenja o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog; kopije svih odluka, spisa, rješenja, zapisnika, povodom žalbi i ukidanja rješenja o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog.

2. Pristup informaciji iz tačke 1 dispozitiva ovog rješenja ostvariće se dostavljanjem informacije na adresu: Nova Pobjeda, ul. 19. decembar br. 5, Podgorica, naznačeno – Jovan Nikitović.

Obrazloženje

Nova Pobjeda, podnijela je Ministarstvu kulture i medija, zahtjev za slobodan pristup informacijama, koji je kod Ministarstva kulture i medija evidentiran pod brojem: 13-037/23-200/1 od 05.07.2023. godine, a koji se odnosi na pristup informaciji - kopije žalbi na rješenje o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog; kopiju rješenja o poništavanju (ukidanju) rješenja o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog; kopije svih odluka, spisa, rješenja, zapisnika, povodom žalbi i ukidanja rješenja o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog.

Pristup informaciji tražen je dostavljanjem informacije putem pošte na adresu: Nova Pobjeda, ul. 19. decembar br. 5, Podgorica, naznačeno – Jovan Nikitović ili na e-mail: jovan.nikitovic@pobjeda.me

Postupajući po podnijetom zahtjevu, utvrđeno je da je Ministarstvo kulture i medija u posjedu informacije bliže opisane tačkom 1 dispozitiva ovog rješenja, pa je cijenilo da predmetni zahtjev treba usvojiti kao osnovan, u skladu sa članom 13 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, kojim je propisano da je organ vlasti dužan da podnosiocu zahtjeva omogući pristup informaciji ili njenom dijelu koji posjeduje. U skladu sa tim omogućava pristup kopiji žalbi na rješenje o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog; kopiji rješenja o poništavanju (ukidanju) rješenja o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog; kopiji svih odluka, spisa, rješenja, zapisnika, povodom žalbi i ukidanja rješenja o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog.

Članom 30 stav 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl. list CG“, br.44/12 i 30/17), propisano je da o zahtjevu za pristup informaciji ili ponovnu upotrebu informacija, osim u slučaju iz člana 22 istog zakona, organ vlasti odlučuje rješenjem, kojim dozvoljava pristup traženoj informaciji, odnosno ponovnu upotrebu informacija ili njenom dijelu ili zahtjev odbija.

Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, u roku od 15 dana od dana prijema rješenja, neposredno ili preko ovog Ministarstva. Žalba se podnosi u dva primjerka, sa dokazom o uplati 4,00€ administrativne takse na žiro račun, broj 907-000000083001-19, shodno tarifnom broju 2 Zakona o administrativnim taksama („Sl. list CG“, br.18/2019).

MINISTARKA

mr Maša Vlaović

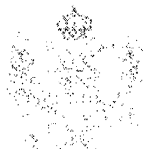
Dostavljeno:

- podnosiocu zahtjeva
- za spise predmeta
- a/a

Kontakt osoba: Milena Bošnjak

tel: 069/120-216

email: milena.bosnjak@mku.gov.me

Crna Gora

DEцениJA
OBNOVE
NEZAVISNOSTI
STOLICNA GODINA
OZNAČENJE:
2016

Da je vječna Crna Gora

Ministarstvo kulture

Broj: UP/I 01-912
Datum: 04.08.2016 god.

Ministarstvo kulture, na osnovu člana 234 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku („Sl.list RCG“ 60/03 i 73/10,32/11), u postupku po žalbi Pravoslavne Mitropolije crnogorsko-primorske, izjavljenoj na rješenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara broj UP/I -03-79/2014-1 od 30.05.2014. godine, donosi:

ZAKLJUČAK

Odbacuje se žalba Pravoslavne Mitropolije crnogorsko-primorske izjavljena na rješenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara broj UP/I -03-79/2014-1 od 30.05.2014. godine, kao neblagovremena.

Obrazloženje

Pravoslavna Mitropolija crnogorsko – primorska izjavila je žalbu dana 12.07.2016. godine, protiv rješenja Uprave za zaštitu kulturnih dobara broj UP/I -03-79/2014-1 od 30.05.2014. godine, kojim se Kultu Svetog Vladimira utvrđuje status nematerijalnog kulturnog dobra od nacionalnog značaja.

Žalba je neblagovremena.

Odredbom člana 234 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku („Sl.list RCG“ 60/03 i 73/10,32/11),propisno je da ako je žalba nedopuštena, neblagovremena ili izjavljena od neovlašćenog lica, a prvostepeni organ je propustio da je zbog toga odbaci, odbaciće je organ koji je nadležan za rješavanje po žalbi.

Naime, iz spisa predmeta se utvrđuje da je Uprava za zaštitu kulturnih dobara donijela ožalbeno rješenje 30.05.2014. godine.

Kako je žalilac žalbu na predmetno rješenje, predao neposredno Upravi za zaštitu kulturnih dobara dana 12.07.2016. godine, to je žalba, saglasno citiranoj zakonskoj odredbi podnijeta poslije isteka zakonskog roka, zbog čega je istu valjalo odbaciti kao neblagovremenu.

Na osnovu izloženog, a u skladu sa članom 234 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku („Sl.list RCG“ 60/03 i 73/10,32/11),odlučeno je kao u dispozitivu ovog Zaključka.

Pravna pouka: Protiv ovog Zaključka može se pokrenuti upravni spor u roku od 30 dana od dana prijema Zaključka, tužbom koja se podnosi Upravnom sudu Crne Gore.

Dostaviti:

- Upravi za zaštitu kulturnih dobara
- Žaliocima;
- a/a.

CRNA GORA
MINISTARSTVO KULTURE
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA

Br: UP|I-05-79/2014-1
Datum: 30.05.2014. godine

Uprava za zaštitu kulturnih dobara, postupajući po službenoj dužnosti, na osnovu člana 18. a u vezi sa članom 25. i 26. Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list Crne Gore“ br.49/10), te člana 196. i 200. Zakona o opštem upravnom postupku („Sl. list Crne Gore br. 60/03 i 32/11), donosi:

RJEŠENJE

1. UTVRDUJE SE Kulta Svetog Vladimira, status nematerijalnog kulturnog dobra od nacionalnog značaja.

2. Nosioци-čuvari, tradicije Kulta Svetog Vladimira su Milo Andrović, Milan Andrović, Goran Andrović, kao i članovi uže porodice Adrović iz Bara, građani multikulturalne, multikonfesionalne i multietničke zajednice Bara i Crne Gore .

3. Za kulturno dobro iz tačke 1. ovog Rješenja utvrđuju su sljedeće mjere zaštite:

- Dokumentovanje
- Istraživanje
- Izmještanje crkve sa vrha Rumije
- Edukacija, prezentacija i popularizacija
- Saradnja sa subjektima koji se prepoznaju kao nosioci/sljedbenici nematerijalnih kulturnih vrijednosti i doprinose njihovom očuvanju
- Podsticanje prenošenja i njegovanja kulturnog dobra u izvornim i drugim sredinama

Obrazloženje

Uprava za zaštitu kulturnih dobara je na osnovu člana 23. Zakona o zaštiti kulturnih dobara, donijela Rješenje br.04-640/2012-1 od 29.10.2012. godine kojim je obrazovala Stručno tijelo za izradu elaborata o utvrđivanju kulturne vrijednosti nematerijalnog dobra Kult Svetog Vladimira.

Stučni tim je sačinio Elaborat o utvrđivanju kulturne vrijednosti Kultra Svetog Vladimira broj 03-79/2014 od 30.05.2014 godine, uvidom u isti utvrđeno je sledeće:

Život dukljanskog kneza/kralja Vladimira može se pratiti kroz brojne pisane i materijalne izvore. Nijedan naš vladar iz perioda srednjeg vijeka nema tako poznatu životnu priču, zabilježenu u arhivskim izvorima toga doba, kao Vladimir. Njegov život i prošlost Crne Gore dokumentuju grčki izvori, slovenski-domaći izvori i rimokatolički pisani izvori, potom predanja, zadužbine, mošti, ikone i naravno Vladimirov ili Krajinski krst. Stari, prvobitni, srednjevjekovni izvori Vladimira o kojem je riječ, pominju samo kao Vladimir uz titulisanje knez, kralj, blaženi i sveti kralj, dok se njegovo ime Jovan Vladimir javlja znatno kasnije. Pop Dukljanin o njemu govori isključivo kao o kralju Vladimiru. Svetom kralju Vladimiru ili jednostavno Svetom kralju.

Dukljanski knez Vladimir rođen je oko 970. godine u Krajini, gdje je imao i dvor. Kao vrlo mlad došao je na čelo kneževine u doba kada se Vizantija nalazila u unutrašnjim i spoljašnjim poteškoćama, a na Balkanu se formiralo moćno makedonsko carstvo. Pred Samuilovim nadiranjem 995. godine, koje je imalo za cilj pokoravanje Dalmacije pa time i Duklje koja se nalazila na tom putu, knez Vladimir se povukao iz svoje prijestonice u Krajini na brdo Oblik (u Vladimiru) gdje je pružao otpor makedonskoj vojsci. Međutim, da ne bi stradao on se svojevolumno predao Samuilu pa je u Prespi neko vrijeme bio utamničen. Prema Ljetopisu popa Dukljanina, Samuilova kćerka Kosara je iz vjerskih razloga posjećivala utamničene i tako je upoznala i zaljubila se u Vladimira. Samuil je dozvolio njihov brak i vratio tada zetu Vladimiru, ponovo na upravu Duklju s obavezom Vladimira da priznaje vrhovnu makedonsku vlast. Nakon obreda vjenčanja Vladimir i Kosara su došli u Krajinu, u dvor (*curia*) kneza Vladimira.

Poslije vojnog poraza od Vizantije i Samuilove smrti (1014) na makedonski presto došao je Jovan Vladislav (1016-1018), Kosarin brat od strica u čijoj se nemilosti odmah našao dukljanski knez. Nedugo zatim, Vladislav je, "domamio", poslao izaslanike po zeta Vladimira, tvrdeći da mu se ništa neće dogoditi. Car Jovan Vladislav, knezu Vladimiru šalje, kao zalog vjere i dobrodošlice zlatni krst, ali znajući za njegovu prevrtljivost, knez Vladimir je tražio da mu, umjesto zlatnog, pošalje drveni krst jer je na takvom "Spasitelj razapet". Vladislav je, zaklinjući se na tom krstu na ljubav i vjeru poslao monahe s drvenim krstom Vladimiru u Zetu. Međutim, čim je knez Vladimir stigao u Prespu, posječen je ispred vrata crkve u kojoj se molio. U trenutku smrti, 22. maja 1016. godine, u rukama je imao krst nad kojim je izvršeno krivokletstvo i sa tim krstom je pokopan.

Po pogubljenju Vladimirovo tijelo je kratkotrajno počivalo u Prespi. Na grobu Vladimirovom, koji su ljudi pohodili tražeći sebi lijeka, noću je sijala svjetlost, koja je podsticala njegovu udovicu, knjeginju Kosaru da izmoli brata, cara Jovana Vladislava da prenese tijelo svoga muža u Duklju i položi u crkvi sv. Marije (Prečista Bogorodica) u Krajini. Kosara je Vladimirovo tijelo i krst, simbol njegove vjere i stradanja donijela, uz odgovarajuće počasti (himne i pohvale), u Krajinu. Priče o čudesnoj moći, na prevaru ubijenog dukljanskog/zetskog kneza su se brzo širile ondašnjim svijetom i narod Krajine i okolnih oblasti je počeo masovno pohoditi Prečistu Krajinsku kao svetište. Dvije godine nakon Vladimirove smrti, 1018. godine, umrla je njegova žena Kosara i sahranjena je podno nogu svoga muža, u istoj crkvi, u Krajini.

Kult Svetog Vladimira znatno se utemeljio u Zeti Vojislavljevića, a bio je poštovan i u Dalmaciji, Albaniji, Makedoniji i Bugarskoj. Iako se u ranijoj literaturi pa i kod popa Dukljanina Vladimir naziva blaženi (*beatus*) i sveti (*sanctus*) još nije pronađen dokument beatifikacije koja je u srednjem vijeku bila u nadležnosti biskupa, kao ni o kanonizaciji za sveca. Podsjećamo na činjenicu da je u

vrijeme o kojemu govorimo hrišćanstvo bilo jedinstveno, bez podjele na istočno pravoslavnu i zapadno katoličku crkvu do 1054. godine. Početkom XIII vijeka, oko 1215. godine Epirci (po drugima Mongoli) su prilikom zauzimanja Skadra opljačkali Bogorodičinu crkvu u Krajini, a mošti Svetog Vladimira odnijeli u Drač gdje je do 1381. godine smatran za sveca zaštitnika ovog grada. Potom Vladimirove mošti 1381. godine prenijete iz Drača u manastir kraj Elbasana. U vrijeme prvog izmještanja zemnih ostataka kneza Vladimira iz Krajine, Krajini je ostao *Vladimirov krst* na čuvanje u crkvi i oni su ga čuvali sve do vremena kad je on prešao u vlasništvo porodice Andrović u Veljim Mikulićima.

Kult Svetog Vladimira u narodu je sačuvan hiljadu godina. Vjekovima je okupljeni narod kretao je iz Mikulića, od crkve Svetog Nikole, u povorci, do vrha Rumije. Sve do 50-tih godina prošlog vijeka na Trojičin dan pripadnici tri vjere sa područja Bara, kao i pripadnici romske populacije, kako svjedoči Milo Andrović, sadašnji čuvar krsta, iznosili su krst na Rumiju. Svi učesnici običaja su iznosili po jedan kamen, vjerujući proročanstvu da će crkva doletjeti, odnosno sama će se izgraditi na vrhu Rumije, kada se prikupi dovoljno kamenja. Usljed usmene zabrane vlasti onog vremena običaj se nije praktikovao od 1959. godine, makar javno, sve do 1984. godine, kada je obnovljeno iznošenje Vladimirovog krsta na Rumiju.

Kult Svetog Vladimira objedinjuje u sebi više elemenata nematerijalnog i materijalnog kulturnog dobra, koji su doprinjeli njegovom stvaranju, kontinuiranom trajanju i praktikovanju. Ti elementi su određeni specifičnostima koje podrazumijevaju: određeni prostor, određene pojedince/istorijske ličnosti, objekte, predmete, običaj/procesiju-obred, usmeno predanje, kulturno i znamenito mjesto itd. Pored brojnih pisanih izvora i istorijskih činjenica koje svjedoče o ovom kultu, njegovo savremeno svjedočanstvo predstavljaju ljudi koji ga čuvaju i praktikuju. Kult Svetog Vladimira utemeljen je, dakle, na hiljadugodišnjim istorijskim faktima, na predanju o dramatičnoj ljubavi i smrti kneza Vladimira i princeze Kosare, na predanju o čudotvornim moštima Svetog Vladimira, na običaju iznošenja Vladimirovog krsta, suživotu i toleranciji tri vjere (pravoslavnoj, katoličkoj i islamskoj), na porodičnoj tradiciji i predanju Androvića, koja baštini tradiciju čuvanja i iznošenja krsta Svetog Vladimira, na crkvi u Veljim Mikulićima, na Kosarinom bunaru u Ostrosu, na obrednom mjestu na vrhu Rumije, na ljekovitoj travi s padina Rumije itd.

Autentičnost nematerijalnog dobra Kult sv. Vladimira sadržana je u vjekovima čuванom i praktikovanom običaju iznošenja Vladimirovog krsta na vrh Rumije, jednom godišnje, u samom autentično očuванom Vladimirovom krstu bez koga nema ni ostalih elemenata ovog nematerijalnog dobra, činjenici da ga i dalje čuvaju i u običaju učestvuju Androvići, kao njegovi čuvari i čuvari tradicije njegovog iznošenja na planinu. Izvjesni, manji nivo autentičnosti sadržan je i u sastavu povorke koja prati Vladimirov krst prilikom ovog običaja. Naime, ranije dominantni i često naglašavani multikonfesionalni sastav povorke doveden je u pitanje inoviranim ključnim tačkama polaska (Ruska crkva u Mikulićima, unosenje krsta u postavljenu crkvu na Rumiji), pokazivanje krsta i mimo dana njegovog iznošenja na planinu, su ključni segmenti Kultra koji imaju narušenu autentičnost.

Stepen očuvanosti dobra je visok u odnosu na njegovu cjelovitost i raširenost. Međutim, sa aspekta autentičnosti njegovih vrijednosti stepen očuvanosti kultra i njegovih ključnih djelova je znatno niži od istorijski dokumentovanih i prepoznatih autentičnih vrijednosti. U Kultu Sv. Vladimira u ovo vrijeme, uočavaju se prijetnje koje njihovim uklanjanjem mogu poboljšati njegovu autentičnost, te doprinijeti njegovom očuvanju i unapređenju.

Jedinstvenost dobra Kultra sv. Vladimira je ključni kriterijum njegove vrijednosti i zaštite. Jedinstvenim ga čini reprezentativnost materijalnih i nematerijalnih dobara, istorijski značaj i

vrijednost dukljanskog/zetskog kneza/kralja, kasnije sveca Vladimira i makedonske princeze kasnije dukljanske/zetske knjaginje/kraljice Kosare, istorijskih činjenica i legendi vezanih za njih i vrijeme i kome su živjeli. Činjenica da je narodno pamćenje i tradicionalno praktikovanje očuvalo jedanog srednjovjekovnog vladara i njegov kult. uključujući krst i običaje njegovog iznošenja na Rumiju, predstavlja, bez dileme jedinstveno nematerijalno dobro ne samo Crne Gore već i evropskih država u njenom okruženju. Posljednji navedeni stav je potvrda njegove *Rijetkosti*. Naime u Crnoj Gori postoje brojni kultovi, među kojima i oni vezani za kasnije crnogorske vladare i(li) svetitelje u Crnoj Gori (Ivan Crnojević, Sv. Petar Cetinjski, Sv. Vasilije Ostroški, Sv. Tripun,...) ali ni jedan, u tolikom obimu ne sadrži elemente tradicionalne kulture kao Kult sv. Vladimira.

Istorijski značaj nematerijalnog dobra Kult Sv. Vladimira je izrazit jer na precizan i osoben način dokumentuje istorijsku i kulturnu prošlost Crne Gore od X vijeka do danas. Takođe, na isti način dokumentuje istorijsku i kulturnu prošlost ondašnjih naroda i država u okruženju, svjedoči o odnosu među ljudima, razvitku nacionalne kulture, zajedništvu i jedan je od temelja nacionalnog identiteta Crne Gore. Istorijski značaj ovog dobra je i u činjenici da je neodvojivo povezan sa značajnim istorijskim područjima i ličnostima osadašnjeg crnogorskog prostora i istorijskim ličnostima. **Umjetnički značaj** ima okov Krsta Sv. Vladimira koji je najdominantniji i najznačajniji materijalni elemenat ovog nematerijalnog dobra. Osim umjetničkog krst ima i kulturno istorijski značaj i vrijednost.

Naučni značaj dobra je takođe visok sa aspekta njegove uloge i značaja u tumačenju i proučavanju ranijih perioda prošlosti Crne Gore kako u istorijskom tako i u društveno ekonomskom, socijalnom tako i u vjerskom smislu.

Ambijentalno – Arhitektonski značaj podržavaju prirodne i kulturne vrijednosti kulturnog pejzaža, a koji je sastavni dio kultne prakse, kao i pojedinačna prirodna dobra (planina Rumija) i arhitektonska kulturna dobra (Crkva sv. Nikole u Mikulićima).

Drugi društveni značaj dobra Kult sv. Vladimira snažno nameće njegova *Starost i porijeklo*. Takođe, činjenica da potiče iz perioda jedinstvenog hrišćanstva, kao i dug period trajanja i kontinuiteta sa kraćim prekidima tradicije.

Socijalno ekonomski značaj ovog dobra izražen kroz mogućnost kontrolisanog korišćenja dobra u kulturne, turističke i druge svrhe, koje nijesu u suprotnosti sa suštinskim svojstvima dobra, te podsticanje razumijevanju različitih kultura i tradicionalnih vrijednosti.

Vaspitno obrazovni značaj dobra je vrijednost izražena kroz prepoznatu i naslijeđenu formu razvijanja pozitivnog odnosa prema tradiciji i kulturi, svijesti o značaju kulturne baštine, a nadasve kao prilog tradicionalno dobrih odnosa različitih etničkih i vjerskih zajednica koje žive na području Bara i Crne Gore.

Kult Svetog Vladimira je kulturno dobro je od **nacionalnog značaja**, jer:

1) Dukljanski knez Vladimir i kasnije okolnosti vezane za njegov kult imaju izuzetan značaj za društveni, istorijski ili kulturni razvoj Crne Gore, naroda i manjinskih nacionalnih zajednica koji u njoj žive.

2) Ubistvo kneza Vladimira u Prespi svjedoči o presudnom istorijskom događaju za tadašnju Duklju odnosno Zetu i njenog vladara kao značajnoj ličnosti naše istorije i kulture;

3) Predstavlja jedinstveni primjerak stvaralaštva svog vremena;

4) Krst Svetog Vladimira ima izuzetnu materijalnu, tradicionalnu, nematerijalnu ali i umjetničku i estetsku vrijednost;

5) Kult Svetog Vladimira ima veliki uticaj na kontinuitet i razvoj kulture u oblasti Bara jer je činio vezu i jačao uzajamnost dobrih odnosa između različitih naroda i vjera;

6) Kult Svetog Vladimira svjedoči o izuzetnoj društvenoj pojavi da se simbol hrišćanstva čuvao i očuvao izvan hrišćanskog hrama i u uslovima vaninstitucionalne zaštite države na čijoj se teritoriji nalazi. Takode, svjedoči o uslovima ekonomskog i kulturno-istorijskog konteksta koji je prošao i ostao sačuvan Kult Svetog Vladimira ali i Krst Svetog Vladimira. Vrijednosti Kultra Sv. Vladimira preporučuju ga i za kulturno dobro od međunarodnog značaja, jer ga s određenim modifikacijama baštine države koje su imale istorijskog udjela u njegovom stvaranju.

Crkva na Rumiji iz 2005. godine postavljena je prije odgovarajućih arheoloških istraživanja i bez odgovarajućih saglasnosti i odobrenja. Postavljanjem crkve, kult Svetog Vladimira je pretrpio izmjene u toku obreda u smislu procesije iznošenja Krsta Svetog Vladimira na vrh Rumije. Postavljanjem crkve uslovljen je izostanak jednog broja nepravoslavnih učesnika u procesiji, što ugrožava autentičnost kulta. U cilju zaštite Kultra Svetog Vladimira preporučuje se *izmještanje odnosno uklanjanje crkve.*

Dokumentovanje je osnovni oblik zaštite svakog kulturnog dobra kojim podržavamo prepoznate kriterijume po osnovu kojih je neko dobro zaštićeno, osobito autentičnost. Medutim, kako nematerijalna dobra ne moraju zadovoljavati kriterijum autentičnosti to se pod mjerom Dokumentovanje, u ovom slučaju podrazumijeva izrada svih vrsta raspoložive dokumentacije o sadašnjem izgledu, stanju i praktikovanju Kultra Svetog Vladimira ili pojedinih njegovih sastavnih djelova. U tom smislu potrebno je sačiniti analognu, digitalnu, audio vizuelnu i grafičku dokumentaciju, odnosno Etno film urađen po sinopsisu koji će sadržavati sve elemente Kultra Svetog Vladimira, date kroz ovaj Elaborat, uključujući verbalnu i neverbalnu komunikaciju. Film treba zabilježiti (dokumentovati) autentične aktivnosti iz vremena izvođenja, osobito Procesiju iznošenja Krsta na Rumiju. Foto i grafički prikaz svih elemenata Kultra Svetog Vladimira, mogu prikazati na ovaj način. Od mjesta gdje se formira procesija kao dio Kultra Svetog Vladimira, putanje kojom se uobičajeno ide ka Rumiji, mjesta na kojima se izvode ključni elementi dobra, crtež krsta i dekorativnih i religijskih predstava na njemu,...). Koristiti i druge oblike dokumentovanja nematerijalnog dobra koji nijesu pomenuti posebno.

Istraživanje Kultra Svetog Vladimira je započeto ranije, još u vrijeme prvih sačuvanih pisanih ili štampanih napisa i dokumenata. Relativno obimni postojeći izvori I dokumentacija zajedno sa novobrihavljanim, novonastalim nalazima potiču istraživače različitih profila da se i dalje bave istraživanjem i proučavanjem vrijednosti, značaja i potencijala svih elemenata Kultra Svetog Vladimira. Novodobijeno svojstvo Kultra Svetog Vladimira, po dobijanju statusa kulturno dobro Crne Gore, pretpostavka je da će potaći i omogućiti brojne nove istraživačke projekte vezane ne samo za sadašnji izgled, stanje i praktikovanje već i za istraživanje geneze i puteva očuvanja i prenošenja navedenog dobra.

Održavanje nematerijalnog dobra nije preporučena mjera zaštite, s aspekta Zakona o zaštiti kulturnih dobara. Naime, održavanje nematerijalnog dobra u domenu je odlučivanja nosioca odnosno čuvara tradicije, tj pojedinaca ili zajednice koja svojim (ne)učješćem odlučuje o daljem (ne)održavanju elementa nematerijalnog dobra, u našem slučaju utvrđenih kulturnih vrijednosti dobra Kultra Svetog Vladimira. Valorizacija kulturnih vrijednosti Kultra Svetog Vladimira, kroz izradu ovog dokumenta je u u navedenom zakonu utemeljen prilog održavanju vrijednosti dobra.

Edukacija, Presentacija i Popularizacija s aspekta Zakona o zaštiti kulturnih dobara ima sličnu interpretaciju kao i mjera Održavanje. Edukaciju i Presentaciju vrijednosti Kultra Svetog Vladimira, s aspekta navedenog zakona i statusa istog kao kulturnog dobra, mogu provoditi zainteresovani subjekti kroz obrazovne sadržaje i izdanja, kroz presentacije i u turističkoj valorizaciji ukupne kulturne baštine i kulturnih dobara Crne Gore.

Saradnja sa subjektima koji se prepoznaju kao nosioci/sljedbenici nematerijalnih kulturnih vrijednosti ili doprinose njihovom očuvanju (Institucionalni-državni kapaciteti i NVO sektor vezan za djelatnost kulturne baštine) je moguć, opravdan i poželjan, i u skladu je sa Zakonom o zaštiti kulturnih dobara i pomaže održivosti nematerijalnog nasljeđa, u našem slučaju dobra Kultra Svetog Vladimira. Posebnu pažnju potrebno je obratiti na unapređenje saradnje sa Androvićima kao čuvarima Vladimirovog krsta i ključnim subjektima u običaju njegovog iznošenja na Rumiju.

Na temelju izloženog, odlučeno je kao izreci.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog Rješenja može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana prijema Ministarstvu kulture, a preko ove Uprave.

DIREKTORICA

mr. Anastazija Miranović

Dostavljeno:

- Vlasniku i korisniku
- Ministarstvu kulture
- JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore
- Opštini Bar
- Službenom listu Crne Gore
- U dosije
- a/a

CRNA GORA
UPRAVNI SUD
U br. 2637/2016
Podgorica, 17.07.2017. godine

Црна Гора
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ
Цетинје

Примљено: 13.08.2017.			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вриједност
171101	915-16		

MINISTARSTVO KULTURE

CETINJE

U prilogu akta dostavljamo vam spise predmeta po tužbi Pravoslavne Mitropolije Crnogorsko - Primorske, Cetinje.

SUDIJA

Ana Perović - Vojinović

Crna Gora

DEČENJA
OSNOVE
NEZAVISNOSTI
1910
2016

Da je sječna Crna Gora
Ministarstvo kulture

Broj: UPII/ci: 3/4
Datum: 7. 10. 2016.

U.br.2637/2016

UPRAVNI SUD CRNE GORE

PODGORICA

Tužilac: Pravoslavna Mitropolija crnogorsko - primorska, koju zastupaju Jugoslav Krpović, advokat iz Podgorice i protojerej - stavrofor doc.dr. Velibor Džomić, koordinator Pravnog savjeta Mitropolije,

Tuženi: Ministarstvo kulture, Cetinje, ul. Njegoševa bb, koje zastupa ministar Pavle Goranović

U zakonskom roku tuženi podnosi:

Odgovor na tužbu

- u 3 primjerka

Dana 8.09.2016. godine tuženi je primio tužbu kojom tužilac traži poništenje zaključka tuženog br. UPII 01-9/2 od 4.08.2016. godine.

Dokaz: Nespoeno

Tužilac u tužbi u bitnom navodi da je zaključkom tuženog broj UPII 01-9/2 od 4.08.2016. godine, odbacena žalba koju je tužilac izjavio tuženom u odnosu na rješenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Tel. +382 41 232 571, Fax. +382 41 232 572, E-mail: kabinet.kultura@mku.gov.me
Ulica Njegoševa, 81250 Cetinje, Crna Gora

broj UP/I-03-79/2014-1 od 30.05.2014. godine, kojim se Kultu Svetog Vladimira utvrđuje status nematerijalnog kulturnog dobra od nacionalnog značaja. Dalje se navodi da je tuženi u obrazloženju zaključka naveo da je odredbom člana 234 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku („Sl.list RCG“ 60/03 i 73/10,32/11), propisano da ako je žalba nedopuštena, neblagovremena ili izjavljena od neovlašćenog lica, a prvostepeni organ je propustio da je zbog toga odbaci, odbaciće je organ koji je nadležan za rješavanje po žalbi. Takođe se navodi da je Uprava za zaštitu kulturnih dobara donijela rješenje broj UP/I-03-79/2014-1 od 30.05.2014. godine, a da je Mitropolija predala žalbu 12. 07. 2016. godine, te da je tuženi na taj način pogrešno naveo samo neke činjenice koje su drugačije prikazane u spisima predineta. Navodi se da je Mitropolija, po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama Upravi za zaštitu kulturnih dobara, slučajno saznala da je donijeto Rješenje broj UP/I-03-79/2014-1 od 30.05.2014. godine, kojim se Kultu Svetog Vladimira utvrđuje status nematerijalnog kulturnog dobra od nacionalnog značaja, a da Mitropoliji nije data mogućnost da kao zainteresovano lice učestvuje u postupku, jer je iskazala da je tvorac i vjekovni čuvar kulta Svetog Vladimira.

Navodi tužioca istaknuti u tužbi, neosnovani su u cjelosti, iz sljedećih razloga:

Uprava za zaštitu kulturnih dobara, donijela je Rješenje broj UP/I-03-79/2014-1 od 30.05.2014. godine, kojim se Kultu Svetog Vladimira utvrđuje status nematerijalnog kulturnog dobra od nacionalnog značaja.

Mitropolija je podnijela žalbu na predmetno rješenje neposredno Upravi za zaštitu kulturnih dobara dana 12.07.2016. godine.

Članom 234 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku („Sl.list RCG“ 60/03 i 73/10,32/11), propisano je da ako je žalba nedopuštena, neblagovremena ili izjavljena od neovlašćenog lica, a prvostepeni organ je propustio da je zbog toga odbaci, odbaciće je organ koji je nadležan za rješavanje po žalbi.

Naime, Ministarstvo kulture je, Zaključkom broj UPII 01-9/2, saglasno citiranoj zakonskoj odredbi odbacilo žalbu kao neblagovremenu, jer je podnijeta poslije isteka zakonskog roka.

Navode da je Ministarstvo kulture prikazalo samo pojedine činjenice u odnosu na ovaj predmet, da Mitropoliji nije data mogućnost da kao zainteresovano lice učestvuje u postupku kao i navod da je Mitropolija tvorac i vjekovni čuvar kulta Svetog Vladimira, smatramo neopravdanim jer Ministarstvo kulture donošenjem zaključka broj UPII 01-9/2, zbog neblagovremenosti nije ispitivalo osnovanost ostalih navoda i saglasno citiranoj zakonskoj odredbi ZUP-a, odbacilo žalbu kao neblagovremenu, jer je podnijeta poslije isteka zakonskog roka.

Članom 17 Zakona o zaštiti kulturnih dobara propisano je da je nematerijalno kulturno dobro ljudsko umijeće, izražaj, vještina ili izvođenje, kao i predmet, rukotvorina, instrument ili prostor koji je sa tim povezan, koje zajednice, grupe i, u pojedinim slučajevima, pojedinci prepoznaju kao dio svoje kulturne baštine. Takođe, nematerijalno kulturno dobro može biti: jezik, govor, usmeno predanje, usmena književnost ili drugi usmeni izraz, izvodačka umjetnost, običaj, obred i svečanost, znanje ili vještina vezana za prirodu i svemir, kulturno i znamenito mjesto, tradicionalni zanat i vještina.

Rješenjem broj UP/I-03-79/2014-1 od 30.05.2014. godine, kojim se Kultu Svetog Vladimira utvrđuje status nematerijalnog kulturnog dobra od nacionalnog značaja, kao i Elaboratom o utvrđivanju kulturne vrijednosti Kultra svetog Vladimira, propisano da je Kult Svetog Vladimira sačuvan u narodu Crne Gore hiljadu godina i posjeduje izuzetan značaj za društveni, istorijski ili kulturni razvoj Crne Gore, naroda i manjinskih nacionalnih zajednica koji u njoj žive i predstavlja jedinstven primjerak sivaralaštva svog vremena. Kult Svetog Vladimira ima značajnu materijalnu, tradicionalnu, nematerijalnu ali i umjetničku i estetsku vrijednost, veliki značaj za razvoj kulture jer jača uzajamnost dobrih odnosa različitih naroda i vjera.

Kao nosioci – čuvari tradicije Kultra Svetog Vladimira prepoznati su Milo Andrović, Milan Andrović, Goran Andrović, kao i članovi uže porodice Andrović iz Bara, ali i građani multikulturalne, multikonfesionalne i multietničke zajednice Bara i Crne Gore.

Na osnovu navedenog tuženi predlaže da Sud donese sljedeću:

PRESUDU

Odbija se tužba u cjelosti kao neosnovana.

 MINISTAR
Pavle GORANOVIĆ

Crna Gora
Ministarstvo kulture

Broj: UP/101-9/6-16

Datum: 1. 09. 2017.

Ministarstvo kulture, rješavajući po žalbi Pravoslavne Mitropolije Crnogorsko-Primorske – Pravni savjet, koju u svojstvu punomoćnika, zastupa protojerej-stavrofor doc. dr Velibor Džomić, izjavljenoj na rješenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara, broj UP/I-03-79/2014-1 od 30. maja 2014. godine, na osnovu člana 13 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br.: 05/12, 25/12, 44/12, 61/12, 20/13, 17/14, 06/15, 80/15, 35/16, 41/16, 61/16, 73/16, 03/17, 19/17) i člana 236 Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni list Republike Crne Gore", broj 60/03, Službeni list Crne Gore", br.: 73/10 i 32/11), a postupajući po presudi Upravnog suda Crne Gore, U. broj 2637/2016 od 17.07.2017. godine (zavedena kod ovog organa dana 03.08.2017. godine), donosi

RJEŠENJE

Poništava se rješenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara, broj UP/I-03-79/2014-1 od 30. maja 2014. godine i predmet vraća istom organu na ponovni postupak i odlučivanje.

Obrazloženje

Ožalbenim rješenjem utvrđuje se status nematerijalno kulturno dobro od nacionalnog značaja Kultu Svetog Vladimira, te utvrđuju nosioci-čuvari tradicije i mjere zaštite.

Pravoslavna Mitropolija Crnogorsko-Primorska, Pravni savjet, izjavila je preko prvostepenog organa, žalbu (dana 12.07.2016. godine), na rješenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara, broj UP/I-03-79/2014-1 od 30. maja 2014. godine, u kojoj se, u bitnom, navodi je Uprava za zaštitu kulturnih dobara ožalbeno rješenje donijela tako što je počinila bitne povrede pravila upravnog postupka iz člana 226 stav 1 tač. 1,2 i 3 i stav 2 tačka 2 Zakona o opštem upravnom postupku, te da je prvostepeni organ prilikom pokretanja postupka i donošenja rješenja nesumnjivo znao da je kult Svetog Vladimira očuvan u bogoslužbenom predanju Pravoslavne crkve u Crnoj Gori – Mitropoliji Crnogorsko-Primorskoj, kao i da je prvostepeni organ znao da je kult neodvojivo vezan za Pravoslavnu Mitropoliju, o čemu svjedoči Elaborat o utvrđivanju kulturne vrijednosti nematerijalnog kulturnog dobra „Kult Svetog Vladimira“, broj UP/I-03-79/2014 od 30. maja 2014. godine. Zatim, navodi da Mitropoliji, kao zainteresovanom licu, nije omogućeno da učestvuje u upravnom postupku. Ističe da postoji pravni interes da Mitropolija, kao zainteresovano lice, u smislu člana 39 Zakona o opštem upravnom postupku, učestvuje u postupku, ali da nije o tome imala saznanja, sve do dana kada se Upravi obratila zahtjevom za dostavljanje spisa, što je Uprava prihvatila dostavljanjem istih, aktom od 27. juna 2016. godine. Takođe, ukazuje da u ožalbenom rješenju nije potpuno i tačno utvrđeno činjenično stanje u vezi kulta Svetog Vladimira, te da pojmovi „kult“ i „tradicija“ nijesu normirani Zakonom o zaštiti kulturnih dobara, da nedostaju dokazi na osnovu kojih su utvrđeni nosioci čuvari, tradicije Kulta Svetog Vladimira, da se dispozitivom štiti nematerijalno kulturno dobro, a u obrazloženju i pokretno kulturno dobro – Krst Svetog Vladimira, da se donosilac rješenja u njegovom uvodu, nije pozvao na član 17 Zakona o zaštiti kulturnih dobara, te da nije definisao odredbu koja se odnosi na kult, kao nematerijalno kulturno dobro, pa se ne može zaključiti što predstavlja isti, u smislu pomenutog člana. Navodi da je u mjerama zaštite odnosnog kulta, previđeno izmiještanje crkve sa vrha Rumije, pa zaključuje da je čitav postupak pokrenut zbog istog i da je ožalbeno rješenje donijeto isključivo u toj funkciji. Konstatuje i da je nepotpuno i pogrešno utvrđeno činjenično stanje, u odnosu na konstatacije iz ožalbenog rješenja, gdje se navodi da je Crkva Svete

Trojice na Rumiji, podignuta bez saglasnosti i odobrenja, kao i da je ožalbeno rješenje donijeto istog dana kada je i zaveden Elaborat o utvrđivanju kulturne vrijednosti predmetnog nematerijalnog dobra, te da Uprava nije ukazala priliku da se javnost, stranke i zainteresovana lica, upoznaju sa sadržinom Elaborata. Predlaže da se ožalbeno rješenje poništi i predmet vrati prvostepenom organu na ponovni postupak.

Ministarstvo kulture, imajući u vidu presudu Upravnog suda Crne Gore broj 2637/2016 od 17.07.2017. godine, razmotrilo je ožalbeno rješenje, žalbu i spise predmeta, pa je odlučilo kao u dispozitivu rješenja, a ovo iz sljedećih razloga:

Odredbom člana 17 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list Crne Gore“, br.: 49/10 i 40/11), definisan je pojam nematerijalno kulturno dobro. Kulturnu vrijednost nepokretnog, pokretnog i nematerijalnog dobra utvrđuje stručno tijelo, od najmanje tri člana, koje obrazuje Uprava za zaštitu kulturnih dobara, a status kulturno dobro utvrđuje se na osnovu elaborata, shodno odredbama člana 23 Zakona. Sadržina rješenja o utvrđivanju statusa kulturno dobro, propisana je članom 26 istog zakona.

Odredbom člana 39 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku, propisano je da pravo da učestvuje u postupku ima svako lice koje iskaže pravni interes, te da smatra da je pravni interes iskazan, ako lice tvrdi da se uključuje u postupak zbog zaštite svojih prava ili pravnog interesa (zainteresovano lice). S tim u vezi, saglasno članu 226 stav 2 tač. 2 i 3 istog zakona, povrede pravila postupka, postoje ako licu koje je trebalo da učestvuje u svojstvu stranke ili zainteresovanog lica nije bila data mogućnost da učestvuje u postupku, odnosno ako nije data mogućnost da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su bile bitne za donošenje rješenja.

Takođe, odredbom člana 203 navedenog zakona, propisano je da obrazloženje upravnog akta sadrži, pored ostalog i utvrđeno činjenično stanje, razloge koji su bili odlučni pri ocjeni dokaza, razloge zbog kojih nije uvažen koji od zahtjeva stranke, pravne propise i razloge koji, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, upućuju na odluku kakva je data u dispozitivu.

U odnosu na žalbene navode, a imajući u vidu spise predmeta, ovo ministarstvo ne može nesporno utvrditi da je prvostepeni organ postupio u skladu da citiranim zakonskim odredbama. Naime, uprkos pravnom interesu u predmetnoj stvari, žalionicima nije bila data mogućnost učesća u postupku, kako bi se mogli izjasniti o svim činjenicama i okolnostima, bitnim za rešavanje i donošenje ožalbenog rješenja, što predstavlja bitnu povredu pravila postupka. Pored toga, budući da je konstatovana povreda pravila postupka, ovo ministarstvo ne može cijeniti zakonitost istog u odnosu na ostale navode žalbe.

Shodno izloženom, valjalo je poništiti ožalbeno rješenje.

U ponovnom postupku prvostepeni organ će otkloniti utvrđene nepravilnosti, pri čemu će voditi računa o primjedbama iz ovog rješenja i u zakonskom roku, donijeti novo na zakonu zasnovano rješenje.

Na osnovu navedenog odlučeno je kao u dispozitivu.

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega žalba nije dopuštena, već se može izjaviti tužba Upravnom sudu Crne Gore u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

12.07.2016

CP/I-03-79/2014-4

**ПРАВОСЛАВНА МИТРОПОЛИЈА
ЦРНОГОРСКО-ПРИМОРСКА**

П р а в н и с а в ј е т

Саборни Храм Христовог Васкрсења, ул. Џорџа Вашингтона 3, Подгорица
тел. +382-69-550-405, otacvelibor@gmail.com

Бр. 71
9. јул 2016.г.

УПРАВА ЗА ЗАШТИТУ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

за

МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ

Против решења Управе за заштиту културних добара бр. УП/1-03-79/2014-1 од 30. маја 2014. године у својству пуномоћника заинтересованог лица - Митрополије Црногорско-Приморске - благовремено изјављујем

Ж А Л Б У

Због свих законских разлога.

Образложење

Управа за заштиту културних добара (у даљем тексту: Управа) донијела је ожалбено решење под горњим бројем и датумом и њиме је Култу Светог Владимира утврдила статус нематеријалног културног добра од националног значаја, затим нормирала носиоце-чуваре традиције Култа Светог Владимира и утврдила мјере заштите.

Митрополија Црногорско-Приморска је за наведени поступак и ожалбено решење сазнала случајно те се захтјевом бр. 765 од 7. јуна 2016. године обратила Управи и затражила да јој се као заинтересованом лицу достави ожалбено решење и комплетни списи тог предмета. Управа је, поступајући по наведеном захтјеву, својим актом бр. УП/1-03-79/2014-3 од 27. јуна 2016. године Митрополији као заинтересованом лицу доставила ожалбено решење и дио списка предмета.

Митрополија је имала и има правни интерес да, сходно чл. 39 Закона о општем управном поступку, као заинтересовано лице учествује у поступку који је претходно доношењу ожалбеног решења. Наиме, из образложења ожалбеног решења се види да је култ Светог Владимира темељито вјерског - хришћанског карактера, а о чему свједочи и највећи дио литературе која је наведена у Елаборату. Неспорно је да је Православна Црква током претходних вјекова кроз своје богослужење створила, његовала и очувала култ Светог Јована Владимира или Светог Владимира, како се наводи у ожалбеном решењу.

Управа за заштиту културних добара је ожалбено решење донијела тако што је починила битне повреде правила управног поступка из чл. 226 ст. 1 тач. 1, 2 и 3 и ст. 2 тач. 2 Закона о општем управном поступку. Првостепени орган је приликом покретања поступка и доношења решења несумњиво знао да је култ Светог Владимира очуван у богослужбеном предању Православне Цркве у Црној Гори - Митрополији Црногорско-Приморској. Такође, првостепени орган је знао, а што се види и из Елабората о утврђивању културне вриједности нематеријалног културног добра "Култ Светог Владимира" бр. УП/1-03-79/2014 од 30. маја 2014. године да је за Митрополију Црногорско-Приморску, затим за њену Цркву Светог Николе у Микулићима, као и за православно вјерски обред - литију на православно празник Свете Тројице - Тројичиндан (Духови) и православно свештенство неодвојиво везан култ Светог Владимира у Црној Гори. И поред тих свидентних и неспорних сазнања, а посебно зато што је и директорка Управе која је као службено лице потписала ожалбено решење била и чланица Стручног тима за израду Елабората за утврђивање културне вриједности нематеријалног културног добра "Култ Светог Владимира". Митрополији као заинтересованом лицу није омогућено да учествује у овом управном поступку.

Судећи по списима предмета, евидентно је да је постојао и да постоји правни интерес Митрополије Црногорско-Приморске да као

заинтересовано лице у смислу чл. 39 Закона о општем управном поступку учествује у поступку, али о томе није имала сазнања све до дана када се као заинтересовано лице обратила Управи са захтјевом за достављање списка, а што је Управа прихватила достављањем списка актом од 27. јуна 2016. године.

У ожалбеном решењу није потпуно и тачно утврђено чињенично стање у вези култа Светог Владимира што, такође, представља битну повреду правила управног поступка из чл. 226 ст. 1 тач. 2 Закона о општем управном поступку. Прије свега, поставља се питање појма "култа" у смислу Закона о заштити културних добара. Отуда је непознаница шта је "култ Светог Владимира" у ожалбеном решењу? Даље, поставља се питање шта је у ожалбеном решењу "култ Светог Владимира" (ст. 1. диспозитива), а шта "традиција Култа Светог Владимира" (ст. 2 диспозитива) и шта се подразумева под "традицијом култа" у правном смислу ријечи, тј. у смислу одредби Закона о заштити културних добара? И то посебно уколико се има у виду да "традиција", па ни "традиција култа" нису нормиране Законом о заштити културних добара као нематеријално културно добро (чл. 17 Закона).

Из образложења ожалбеног решења се не може утврдити на основу којих доказа су утврђени "носиоци - чувари, традиције Култа Светог Владимира" из ст. 2 диспозитива ожалбеног решења. Такође, став 2 диспозитива ожалбеног решења је дубоко противрјечан сам себи што, такође, ожалбено решење чини незаконитим. Наиме, осим Мила, Милана и Горана Андравића као "носиоци-чувари традиције Култа Светог Владимира" су именовани и "чланови уже породице Андравић из Бара". Ко је та породица и ко су њени "ужи чланови" не може се из ст. 2 диспозитива ожалбеног решења. Посебно је уочљиво, а и Елаборат то потврђује, да породица "Андравић из Бара" нема никакве везе са култом Светог Владимира, али су, без обзира на то, а судећи по диспозитиву овог незаконитог решења, постали "носиоци-чувари традиције Култа Светог Владимира"!?

Став 2 диспозитива ожалбеног решења посебно обесмишљава констатација да су, поред Мила, Милана и Горана Андравића, затим "чланова уже породице Андравића из Бара" носиоци-чувари традиције Култа Светог Владимира "грађани мултикултуралне, мултиконфесионалне и мултиетничке заједнице Бара и Црне Горе"? Шта ово значи као правна норма у конкретном правном акту - управном акту / решењу Управе за заштиту културних добара? И каква је конкретна примјена те норме? Али,

тако то изгледа кад правне акте, уз дужно поштовање сваке струке, доносе лица која са правом немају никакве везе.

Постоје и друга мјеста из којих се утврђује да је диспозитив ожалбеног решења у супротности са његовим образложењем. Довољно је да овдје наведем само један примјер. Наиме, диспозитивом се штити нематеријално културно добро, а у образложењу се штити и покретно културно добро - Крст Светог Владимира. Даље, уопште није третирано, па ни заштићено, култно мјесто - врх Румије у диспозитиву, а јесте у образложењу!?!

Доносилац овог незаконитог решења се у његовом уводу уопште није позвао на чл. 17 Закона о заштити културних добара и није дефинисао одредбу овог члана која се односи на култ Светог Владимира као нематеријално културно добро. Отуда је комплетно ожалбено решење у супротности са чл. 17 ст. 2 Закона о заштити културних добара. Из ожалбеног решења се не може утврдити да ли је култ Светог Владимира нешто (једно или више) од онога што је нормирано у чл. 17 ст. 2 Закона о заштити културних добара: језик, говор, усмено предање, усмена књижевност или други усмени израз (тач. 1); извођачка умјетност (тач. 2); обичај, обред и свечаност (тач. 3); знање или вјештина везана за природу и свемир (тач. 4); култно и знаменито мјесто (тач. 5) или традиционални занат и вјештина.

Уколико се диспозитив ожалбеног решења посматра у контексту чл. 17 Закона о заштити културних добара, којим се нормирају појам и врсте нематеријалних културних добара, видјеће се да је ожалбено решење не само бесмислено него и blasphemично. Уосталом, каква је санкција за кршење конкретних норми из ожалбеног решења?

Посебно је питање ст. 3 тач. 3 диспозитива ожалбеног решења којим се, поред осталих мјера заштите "култа" (ст. 1 диспозитива) или "традиције култа" (ст. 2 диспозитива), предлаже "измјештање цркве са врха Румије". Евидентно је да је читав поступак заправо и покренут због тога и да је ово незаконито решење искључиво у тој функцији. Међутим, највећи проблем доносиоцу овог незаконитог решења у наведеном ставу диспозитива јесу образложење решења (стр. 3 пасус 7) и Елаборат у коме се помиње будућа црква на Румији.

Бесмислене су и паушалне, тј. без иједног доказа наведене констатације, и то прије свега идеолошке природе, да је култ Светог Владимира постављањем цркве на Румији "претрпио измјене у току обреда у смислу процесије износишеа крста Светог Владимира на врх

Румије". Које су то измјене "у току обреда у смислу процесиије" - није јасно ни ауторима Елабората, ни доносиоцу овог незаконитог решења, а ни онима који читају ово незаконито решење. Даље, идеолошка је, ненаучна и паушална, тј. без доказа изнијета тврдња да је "постављањем цркве условљен изостанак једног броја неправославних учесника у процесиији, што угрожава аутентичност култа". Који је то број? Како је он свидентиран? На основу чега се износи тврдња? Колико их је било прије 2005. године, а колико послвије? Наравно, све без доказа и без чињеница.

Аутеничност култа за ауторе Елабората и доносиоца овог незаконитог решења није била угрожена од 1959. до 1994. године када су комунистичке власти без правног акта - голом силом - забраниле литију на Румију на православни празник Тројичин дан. Наравно, аутори Елабората и доносилац овог незаконитог решења нигдје не наводе да је литија на Румију обновљена у сарадњи Митрополије и породице Андоровић из Микулића. Још даље, у образложењу овог незаконитог решења се наводи да је Црква на Румији постављена 2005. године "без одговарајућих сагласности и одобрења". Не наводи се које су то сагласности и која су то одобрења, као и од ког органа била потребна за изградњу Цркве Свете Тројице на Румији. Наравно, не наводи се, јер нису била потребна никаква одобрења и никакве сагласности, јер врх Румије није уживао правну заштиту по одредбама Закона о заштити споменика културе из 1991. године, нити је на основу тог Закона донијето решење о проглашењу врха Румије за споменик културе и стављање под правну заштиту. Ово је само дјелић који наводи да је у овом незаконитом решењу погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање.

Из списка овог предмета се уочава да Управа не само да није водила управни поступак у смислу обавезујућих одредби из Закона о заштити културних добара и Закона о општем управном поступку него да је водила виртуелни и тајновити поступак, па и поступак који се суштински противи сваком култу и култури, а посебно култу Светог Јована Владимира у његовом историјском, духовном и културолошком смислу.

Осим тога, из списка предмета су утврђује да је Управа водила и фуриозни поступак. Наиме, из списка предмета се утврђује да је Елаборат о утврђивању културне вриједности нематеријалног културног добра "Култ Светог Владимира" је под бр. УП/1-03-79/2014 за примљен и заведен у Управи 30. маја 2014. године, а ожалбено решење је донијето истог дана. Да ли се на такав начин штити култ који, како се наводи у Елаборату, траје 1000 година?

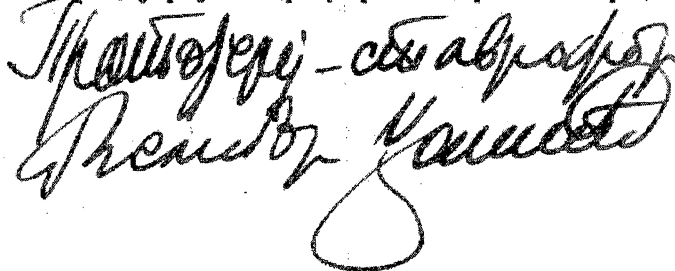
Ни научна, ни културна, ни јавност уопште није имала прилику да се упозна са садржајем Елабората. Пажљиво и обазриво поступање државног органа у овом случају би се огледало у томе да се Елаборат учини доступним ако не јавности, а оно барем странкама у поступку и заинтересованим лицима, али то није учињено. У Елаборату су примјетни многи недостаци и површности на које ћемо указати у поновљеном поступку. Довољно је да наведем да кључни историјски извори нису коришћени приликом израде Елабората. Сматрам да нема потребе да овом приликом отварам питање стручних компетенција Стручног тима за израду овог Елабората у који је и актуелна директорка Управе укључила и саму себе. Шта је са петим чланом Стручног тима? То се не види ни из Елабората ни из овог незаконитог решења.

Имајући у виду напријед наведене незаконитости, те чињеницу да ово незаконито решење представља највећи атак на култ Светог Владимира у његовој хиљадугодишњој историји, предлажемо да Министарство културе као другостепени орган, управо ради заштите култа Светог Владимира, поништи ожалбено решење и предмет врати првостепеном органу на поновни поступак у коме ће странкама и Митрополији Црногорско-Приморској као заинтересованим лицима бити омогућено да учествују у законитом поступку те да Управа, након правилно спроведеног поступка, на основу одлучних чињеница утврђених у поступку донесе ново, законито решење.

ПОДНОСИЛАЦ ЖАЛБЕ

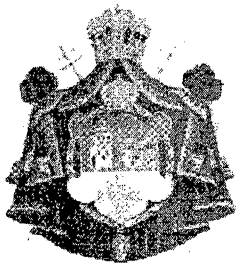
Пуномоћник

Протојереј-ставрофор доц. др Велибор Цомић

Прилог:

1. Пуномоћје

ПРАВОСЛАВНА МИТРОПОЛИЈА ЦРНОГОРСКО-ПРИМОРСКА

81250 Цетинје, Црна Гора
тел/факс: +382-41-231-273
+382-41-231-193
mitropolija@t-com.me, www.mitropolija.me

ЕУОбр. 765-2
7.6.2016.г.

ПУНОМОЋЈЕ

којим овлашћујемо протојереја-ставрофора др Велибора Цомића, координатора Правног савјета Православне Митрополије Црногорско-Приморске, да заступа Митрополије и њене легитимне правне интересе у поступку по решењу Управе за заштиту културних добара бр. УП/Л-03-79/2014-1 од 30. маја 2014. године.

Давалац пуномоћја
Секретар Митрополије
протојереј-ставрофор Обрен Јовановић

C

Ljiljana Vujovic

From: Kabinet Kultura
Sent: Tuesday, July 4, 2023 2:21 PM
To: Ljiljana Vujovic
Subject: FW: Zahtjev za slobodan pristup informacijama
Attachments: Ministarstvo kulture i medija Crne Gore_zahhtjev za slobodan pristup informacijama_jul 2023.pdf

From: Jovan Nikitovic <jovan.nikitovic@pobjeda.me>
Sent: Tuesday, July 4, 2023 2:21 PM
To: Kabinet Kultura <kabinet.kultura@mku.gov.me>
Subject: Zahtjev za slobodan pristup informacijama

Poštovani, u prilogu šaljem zahtjev za slobodan pristup informacijama.

Srdčan pozdrav,
Jovan Nikitović
Novinar i urednik Kulture

ПОБЈЕДА

Nova Pobjeda

Kultura

Mob. +382 67 784 863

e-mail: jovan.nikitovic@pobjeda.me

19. decembar br. 5, Podgorica

www.pobjeda.me

MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

Primljeno: 05. 07. 2023.				
Org. jed.	Jed. klas znak	Rečni broj	Prilog	Vrijednost
VTI	13	037/23		200/1

Ministarstvo kulture i medija Crne Gore

Predmet: Zahtjev za dostavljanje informacije

1. Poštovani, molim Vas da mi na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama dostavite kopiju:

- žalbi na Rješenje o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog

- Rješenja o poništavanju (ukidanju) Rješenja o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kult Svetog Vladimira Dukljanskog, koje je donijelo Ministarstvo kulture

- svih ostalih odluka, spisa, rješenja, zapisnika.... povodom žalbi i ukidanja Rješenja o utvrđivanju statusa nematerijalnog kulturnog dobra Kulta Svetog Vladimira Dukljanskog

2. Molim Vas da rješenje donešeno po ovom zahtjevu i tražene informacije, ukoliko ih imate u digitalnom obliku, dostavite na mail adresu **jovan.nikitovic@pobjeda.me**, ili u štampanom obliku na adresu: Jovan Nikitović, Nova Pobjeda, Ulica 19. decembar br. 5, 81000 Podgorica.

Srdačan pozdrav,
Jovan Nikitović

Novinar i urednik Kulture

ПОБЈЕДА

Nova Pobjeda

Kultura

Mob. +382 67 784 863

e-mail: jovan.nikitovic@pobjeda.me

19. decembar br. 5, Podgorica

www.pobjeda.me

Podgorica, 4. jul 2023.